

مكتبة المصطفى

مخطوطة

رسالة مفهوم عروض

المؤلف

وحيد تبريزى

جبوا ادم عليه السلام جبوا نوح عليه السلام جبوا بني اسرائيل
 جبوا اسوان على مصر جبوا يوحنان عليه السلام جبوا دار طالع
 جبوا سليمان عليه السلام جبوا يحيى عليه السلام جبوا قسطنطيل
 جبوا هود عليه السلام جبوا عيسى عليه السلام جبوا محمد عليه
 نابغة ادم عليه السلام الغان ومانان واريون ومن نوح الى ابراهيم
 الفارابي ان وعد رونا مت وابراهيم الى موسى عليهما السلام
 وهم من حملوا واد عليه السلام خمسة سنين وموسى ودار طالع
 الفرومانان مت ومن عيسى الى خاتم النبوات ستة كذفني لتوبيخه

دریان آستانه

سرمهد جامع شریف مساجد مطرخانه عمارت خامن خانه فتح کار ابراهیم
 شمشاد خیر شریف مساجد عینک خانه عینک خانه عینک عینک
 چشمک رواده مصلیق فرداد اسما بوز خانه میزانه میزانه
 شمشاد عینک خانه عینک خانه عینک خانه عینک خانه عینک خانه عینک
 محله اشرف قاده کلیسا کفرن محله برسوری

١٦

سلطان عثمان جلوی خوش خان سلطان مراد خادم
٢٤ سلطنت ٧٠١ ٣٤ سلطنت ٧٣٠ سلطنت

سلطان بايزيد سلطان عثمان ثانی مراد خادم فتح سلطان محمد
٧٨١ سلطنت ٨٠٤ ٣٠ سلطنت ٨٢٤ سلطنت ٣١ سلطنت ٨٥٥ سلطنت ٨٩١

سلطان بايزيد سلطان سليمان سلطان مراد قاونود
٨٨٤ سلطنت ٩١٨ ملء سلطنت ٩٤٤ سلطنت

سلطان سليم ثالث فیقرز سلطان عثمان سلطان مصطفی سلطان مراد هفتم
سیاه یوم سلطنت ٩٠٢٧ سیاه یوم سلطنت ٩٣٦ سلطنت ٩٤٥ سلطنت ٩٧

سلطان ابراهیم سلطان محمد سلطان سلطان عثمان سلطان احمد
٩٤ سیاه ملء سلطنت ٩٥٨ سلطنت ٩٤١ سلطنت ٩٤٤ ماه سلطنت ٩٤٦ سلطنت

سلطان مصطفی سلطان احمد سلطان محمد سلطان عثمان
٩٤ سلطنت ٩١١٥ ١٠٣٨ سلطنت ٩٤٣ سلطنت ٩٤٥ سلطنت ٩٦٨ سلطنت

سلطان مصطفی سلطان حیدر سلطان سلم
٩١٧١ سلطنت ٩١٨٩ ١٢ سلطنت ٩٢٤ سلطنت
١٢

سلطان مصطفی سلطان محمد
ماه سلطنت ٩٣٣ سلطنت

١

معلوم اول کشش کلام موزونه بیرون و میدانست عروض دریزد او را شعر
و قاع اولادن بینت که هر مصنوعه فاقیه اوله طلوع دریزد و آخر شعر
و قاع اولادن ایست مطلع دریزد و مطلع ایل مطلع بینت و قاع ایمان حضر
دریزد و هر بینت مصراع اولک اولن و قاع اولادن جزو دصد مردان خوش
و قاع اولادن عرض و مهراج تائینه اولن و قاع اولادن ایتد او آخوند
شایخینها و قاع اولادن ضرب و بولنیک بیتلنیک و قاع اولادن جز قاره خوش
دریزد و میدان شترها اولادن مرضده بنا سی مهرک و ساکن اوزره
در و حر که دنی ایکی کوند در بربری معروف و برع چربوی معروف مثان نورق
خورکه ضرسی چربوی مثال عورت و مشورکه ضرسی کبی و باقلی دنی
بیکد قیاس اولنه و بوساکن و مسخر کلرینه ترکینه اسباب و اوتاد
و هفوا صد حاصل اولور سبب ایکی افع او زده اولوب بر جعله و زیکی
اولور آیه سبب خفیف دریزد متنی و اکل کی مهرک اولور سبب بیتلنیک
دریزد غم مثلی کذالک و نندخی ایکی کوند اولور بربری ایکی مهرک بینت بر ساکن
و قاع اولور آیه و تکمیف و ق دریزد عشق متنی و اکل ایکی مهرک دلا اصک
بر ساکن و قاع اولور آیه و نندبیجع دریزد ناقم مثلی کذالک فاصکل دنی ایکی افع

۱۰

بنك

اولا شده

خر شرمه

بيان خضر

در در تغز

او خزند

فلزه حشو

ن او زره

بل توغرق

رش دخني

داوناد

و هر سکه

سی سی سکه

گاه بیرون سکه

ا صکه

شما کنون

از زره

او زره دل و وج مفترد و او زره کل دل اصکه و بجهن ساکن و قع دل
ایه فاضف اولور بیکر مثلی و اکر دورت مخزن دل اصکه بر ساکن
و قع او لور ایه فاضف کبری تعبیر او لور بکرمت مثلی و بوباب
داو تاد و هوامی دل افاعیل فاضف احصال او لور برسیب خفیف
وبرو نتیجع دل ایه جوز حاصل او لور بسب و تند دل مقدم واقع
او لور ایه فاعلی حاصل او لور بودم مثلی و اکر سبب و تند دل
مذخر واقع او لور ایه فعالی حاصل او لور بدم کو منکار دل
ایه سبب خفیف ور نتیجع دل اوج وزرا حاصل او لور و نکار دل
مقدم واقع او لور ایه مفاعیل حاصل او لور بدم کو منکار مثلی و اکر اند
بالعکس او لور ایه مستفعل حاصل او لور بدم کو دل غمرا مثلی و اکر وند
ایه سبب بیست و قع او لور ایه فاعل دل ایه جوز قع احصال او لور و ند محل
کذلک فاضف مفترغ ایله و نتیجع دل ایه جوز قع احصال او لور و ند محل
دل مقدم واقع او لور ایه مفاعل دل ایه جوز قع احصال او لور و ند محل
وند فاضف دل مذخر واقع او لور ایه مفاعل دل ایه جوز قع احصال او لور و ند محل
مثلی و سبب خفیف ایله و ند مفقود دل بجهن دل احصال او لور که مفهول دل
ذئب بآن دل ایه مثلی و فاضف کبری بد او زان اسر و فنه مثل بوقدر رکن
ستفعل دل ایه و فاد و شوب متعلن دل ایه قلوب بر سه فعلت
کتو رب مجوان دل ایه فاضف کبری او لور و بواجراء سلام اصلی دل

بدی بحر حاصلا ولو مر اول بدی بحر بون لور مس بحر هنچ مقاعیل من
 بحر جز مستفطهن بحر رمل فاعلدن بحر واق مقاعیلتن بحر کام مامیل
 بحر نارب فعولی بحر معدا رک فاعلدن بو بدی بحر مختله الاجز در بر
 و بوب بدی بحر سر لر زم کیده اول ایکی بحر دنی حاصرا ولو مرک مختله
 الاجزادر رس بحیج اول اطفو ز بحر حاصلا ولو مر اول اون ایکی بحر بون زادر
 بحر بع منفلن مفعولات بحر منش خ مفعولان مفعولات زند
 بحر حرف فاعلدن منفلن دقد بحر ضارع مقاعیل فاعلدن
 دقد بحر بخت منفلن فاعلدن دقد بحر مقتتب مفعولات ز منفلن
 دقد بحر طوب افهول مقاعیل دقد بحر میدد فاعلدن فاعلدن
 دقد بحر سیط منفلن فاعلدن دقد بحر زیر ب فاعلدن منفلن
 بحر قریب مقاعیل دقد بحر مشاکل فاعلدن مقاعیل و
 بو هند کور اول اطفو ز بحدن بشی هنچ خصوصدر کمیلا او بخوش
 استهانی قلیده رانج بحر بشی وارد که بجهه خصوصدر هر یک اول
 بحور ر شعر و بیلد بکی بود دسر جن د مخصوصون اول لای بحور واق کام طوب
 مدید سیط و بجهه مخصوصون اولاد بحور عنیز فریب مشاکل باقیار د
 مشترک د معلوم او که بواون اطفو ز بحر عل سیل بکری سکونه بالغه الای
 بحور ر بحر هنچ مسدس مخدوچ مقاعیل فعولی بحر هنچ مسدس اخرب
 و قبوض و نجد و ند مفعول مقاعیل فعولی بحر هنچ مسدس ام مقاعیل

بحر

١٧

بـرـجـنـجـ مـقـنـ اـخـرـبـ مـفـعـولـ مـفـاعـلـ مـفـعـولـ مـفـاعـلـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ اـخـرـبـ
 وـمـكـفـوـفـ وـمـحـذـوـفـ مـفـعـولـ مـفـاعـلـ مـفـعـولـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـكـفـوـفـ وـمـحـذـوـفـ
 مـفـاعـلـ مـفـعـولـ مـفـاعـلـ مـفـعـولـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـفـاعـلـ مـفـعـولـ مـفـاعـلـ مـفـاعـلـ
 بـرـجـنـجـ مـطـوـيـ وـمـكـشـوـفـ مـفـتـحـلـ فـاعـلـ بـرـجـنـجـ مـنـعـ مـقـلـ سـفـطـلـنـ
 بـرـجـنـجـ مـشـنـ سـاـمـ مـفـتـحـلـ بـرـجـنـجـ مـطـوـيـ وـمـخـبـوـنـ مـفـتـحـلـ مـفـتـحـلـ مـفـاعـلـ
 مـفـتـحـلـ مـفـاعـلـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـطـوـيـ مـفـتـحـلـ بـرـجـنـجـ مـفـتـحـلـ مـطـوـيـ
 فـاعـلـلـ مـفـتـحـلـ فـاعـلـلـ مـفـتـحـلـ سـاـمـ مـفـعـولـ مـفـاعـلـ مـفـاعـلـ
 فـاعـلـلـ مـدـسـ مـحـذـوـفـ فـاعـلـلـنـ فـاعـلـلـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـفـصـوـرـ فـاعـلـلـ
 فـاعـلـلـاتـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـفـعـولـ فـاعـلـلـنـ فـاعـلـلـاتـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـكـلـ فـاعـلـلـ
 فـاعـلـلـنـ مـفـعـولـنـ فـاعـلـلـنـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـفـعـولـنـ فـاعـلـلـنـ فـاعـلـلـنـ
 مـفـعـولـ فـاعـلـلـنـ مـفـاعـلـلـ فـاعـلـلـاتـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـفـعـولـنـ فـاعـلـلـ
 مـفـعـولـ فـاعـلـلـنـ بـرـجـنـجـ مـدـسـ مـفـصـوـرـ وـمـخـبـوـنـ فـاعـلـلـنـ مـفـاعـلـلـ فـاعـلـلـ
 بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـفـاعـلـلـ فـاعـلـلـنـ مـفـاعـلـلـ فـاعـلـلـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـفـعـولـ
 فـاعـلـلـنـ فـاعـلـلـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ سـاـمـ فـاعـلـلـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـكـلـ مـقـنـ مـفـاعـلـ
 بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـفـاعـلـنـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـخـبـوـنـ مـلـوـيـ مـكـشـوـفـ مـفـتـحـلـ
 فـاعـلـلـ مـفـتـحـلـ فـاعـلـلـ بـرـجـنـجـ مـقـنـ مـلـوـيـ مـكـذـوـفـ مـفـعـولـ فـاعـلـلـ
 مـفـتـحـلـ فـاعـلـلـ دـرـيـانـ عـلـىـ وـزـاجـتـ كـيـدـ قـبـرـ حـنـقـ حـرـبـ قـبـرـ

شتر همچو زیلر جنی با ترکی قطعه شکر صم تعیب جین حذف جنی رفع
شتر حمل حرم خرو قند سف اسماه ازات هر چهل اقلاد کفت در برجز فیض
آخر کوه سبب خنیفک ساکن اخزی دوشیز مقر کنی حالی او زر و ترکی ایک
دیر لر بدم مقاعیلیون و فاعلدن داولور مقاعیلیون دن مقاعیلیون فاعلیا
دان فاعلدن قلور فیض دیواخی سبب خنیف اولدان جوز سالک
اخزند کسانی اسقاط و ملخر کنی ساکن، قلعه دیر مشلان مقاعیلیون و
فاعلدن و فعولن جز قلیتی فیض عارض و اس مقاعیلیون و فاعلدن و
فعول قلور حذف دیواخی سبب خنیف اولدان جوز سالک سبب خنیفی
اسقاط دیر مشلان مقاعیلیون و فاعلدن و فعول حذف عارض و اسد
مقاعیل و فاعلدن و فعول قلور بوند و فعولن و فاعلی و فیض کل ریشه نقل
او انور حرم دیوجز سالمک حرم او لئی اسقاط دیر مشلان مقاعیلیون
حزم عارض او اسد فاعلیون قلوب مفعولنه نقل او انور حرم دیوجز
سلالک اولدان و اخزندان بر حرمی اسقاط دیر مشلان مقاعیلیون حرم
عارض او اسد فاعلیون قلور مفعول انک بریشه بدی او لور فیض دیوجز خی
سانی حذف ایک دیر مشلان مقاعیلیون و فعولن قبض عارض او اسد فاعلی
وفعول قلور شتر دیو قبض ایلخ حرمک بر حرمی و اجتنام دیر مشلان مقاعیلی
شتر عارض او اسد جنایم یا دکشیب فاعلیون قلور هم دیوجز سالک آنکه
سبب

سبب خفی اسقاط و مابعد نکنی سبب دخنی سکنی همچنان تخریج اسقاط
و منحونی سکنی قلیعه در مرشد مقاومت هم عارض او شده مقاعده
فعولانک برش بدلا او لور چیز بدبوجز فرآیکی سبب خفی اسقاط در مرشد
مرشد مقاومت هم عارض او شده مقاومت لور فعلانک برش بدلا او لور پل
دبوجز عارض بدل ایجاد جزئی کشوف ادقانی اسقاط در مرشد مقاومت هم
عارض او شده فاعل قلور پیش بدبوجز سلاط هم وزن عارض او لور پل
حروف اخلاقی دخنی اسقاط اینکه در مرشد مقاومت هم وزن عارض او لور پل
فان قلمشده عین دخنی و مشدکه فاعل قلور فعلانک برش بدلا او لور پل
دبوجز که ایکی سبب خفی اول او سبب سکنی اسقاط در مرشد بدبوجز
فاعلین و فاعلین و مستعمل و مفعول دن و ایور مرشد بدبوجز خیزین
عارض او شده فاعلین در فعل و فاعلین در فعل و فاعلین ایور و مستعمل
دن متعلق و مفعول دن معلوم دن فاعل و فاعلین دن فاعلین و مقاصلین بونله
بدل او لور پل دبوجز دن دور بدبوجز سکنی حذف اینکه در مرشد
مستعمل دن و مفعول دن و مفعول دن دور بدبوجز سکنی حذف او لور مستعمل
و مفعول ترا فاعل متعلق و فاعلین دن بونله بدل او لور قطع دبوجز
و دبوجز او لور ایجاد سالک حرف خیر اسقاط و مقاصلین که متنی سکان
در مرشد مستعمل و فاعل قطع عارض او شده مستعمل و فاعل متعلق

لر
مشدک
اعلا
ملک
جه
ت و
برنی
سد
مل
عایله
پنجه
زیب
پنجه
علان
اعله
خرنمه
جب

و فعلن بولع بدل او لور بيكلي ديعاقلى و ترجى سبب خيفا و لور جفه
 بول سبيلايك سكنتي حذف اينك دريل مثلا فاعلات عكلما رضاوشه
 فعلوت قالور حكم دبور جزو سالمك آخرين سبب خفيقى سفاط و معاقد
 اولا وندجويك قطع ايلساكن اخرين حذف و متخركتي اسكنان دريل
 فاعلات صل عارض اولسه فاعل قالور فعلن اكابدل او لور تشجب
 دبور جبن عارض اولد لاجزيلك ايكنجي حرضي اسكنان دريل مثلا فاعلات
 تشجب عارض اولسه فعلون قالور مفعولن اكابدل او لور جفه
 دبور جبن عارض اولد لاجزيل فاحسلا صغرى بي دجي سفاط دريل مقلد
 فاعلات تشجب عارض اولسه تشجب قالور قع اكابدل او لور جفه دبور جبن
 و ترجوى سفاط دريل مثلا مستعمل حذف عارض اولسه منفذ قالور
 فعلن اكابدل او لور جفه دبور جزو دل ايكي سبب خفيقى سفاط و باقلا
 حرف اخرين اسكنان دريل مثلا مفعوله تشجب عارض اولسه فاعلات قالور
 فام اكابدل او لور جفه دبور جزو دل ايكي سبب خفيقى اولد لاجزيل او ايكي
 سببى سفاط دريل بومستعمله و مفعوله دل اولور رفع عارض
 اولسه تفعلن و عهوله دل قالور فاعلن و مفعولس بونلوب دل او لور
 نيم دبور فعوله دل فالي اسفلات دريل ايكي فعولنه دل فاده سه عهوله
 قالور فعلن اكابدل او لور جمل دبور جزو دل اولسه ايكي سبب خفيف اوله
 اول

جنف
بلد
بلجت
برلند
تعجب
علة
تف
بريلاند
ويزلا
فالر
آنفلاد
لور
لکی
هارنی
پیور
نولیا
ولله
ولد

او سبلر کی اس قاط در بر و مثلاً مستعمل جمل عارض اول
مستعمل فالور فعلی اکا بدل او لور ^{بکم} دیو بر جزو ک اولند و آخر بدل
در بر جزو اس قاط در بر و مثلاً فعلی دیو فالون و دوش عول فالو
فعل اکا بدل او لور ^{بکم} دیو بر جزو پنه جمع عارض اول و جزو دیا بر جزو
دستی اس قاط در بر و مثلاً مفعول دستی جمع عارض اول و مقدمة دوت خلی
لام دخی دوش داش فالور فاعل اکا بدل او لور ^{بکم} دیو جزو پنه
آخری اکا ندر بر و مثلاً مفعول دستی و قد عارض اول و مفعول
فالور ک شف دیو موقف اول دیا جزو دیو جزو اس قاط در بر
مثلاً مفعول دستی کشف حاره اول و مفعول فالور مفعول و کا بدل
او لور سبک دیو اخزی سبب خفیف او لون جزو دل اخزینه بر سکی
زیاره ایچک در بر و مثلاً مفاعیه د و فاعل دستی اس بع عارض اول و
مفاعیه د و فاعل دستی او لور ایالت دیو اخزی و تدبیح او لون
جزو دل آخری بر جزو سکی زیاره ایچک در بر و مثلاً مستعمل و
فاعله ایالت عارض اول و مفعول د و فاعل دستی او لور ^{بکم}
دیو جزو سلطان اخزینه بر سبب خفیف زیاره ایچک در بر و مثلاً مستعمل
کام سک اخزینه بر سبب خفیف زیاره او لند مستعمل دستی کام نقل
او لون ایشی بیو نسبیان و عقاید کتب الفیلوجی بر سکی زیاره بکر عقاله
ولوالد

شادی خواست
جان عام آمدست و دیدگاران بخوبی از جان علم تو سوت کردند و با یکی چون
هر چهار شرکی را بست ام ارجاداً و دل خود بخوبی و جان خواهی ملک خود
نور پر شد عالی از زده همه مردم نهاده بیکفه صدیق و ولی همان اثر در پر روح
درین اعظم دیده مدنی گفتست زیرا جان مع بلاد آزاد است جان ای جان ای
دلش ای جان ای بقا خواهی کرتوشی بخوبی ما در حزایات قلمدان زندگانی داشتی
عاست و درست خراب ساقی ای جای می به مطرب ای قوی بکوتان ای دستیان من
پست پرسی بیست تا بست بیست هم دلخواه من خلیل اللهم باشم هم پیش بست لکم

ربيع باتفاق
او على طور دوشه فهمي البد اسماه ولاد الله الاله
فأنا نعمان العجمي والاعماري الهاشمي ابراهيم
فقال السعدي المتعلق بحلوة الكبيرة ابراهيم
فدعنا بالمعظم اون اكع اعماق ميزان نعمت وحسن
ابراهيم وطلبه اون دندون عالم ميزان نعمت وحسن
الله افراده امني باقى نعمته ابراهيم
فدعنا بالمعظم اون اكع اعماق ميزان نعمت وحسن
الله افراده امني باقى نعمته ابراهيم
فقال السعدي المتعلق بحلوة الكبيرة ابراهيم
فدعنا بالمعظم اون اكع اعماق ميزان نعمت وحسن
ابراهيم وطلبه اون دندون عالم ميزان نعمت وحسن
الله افراده امني باقى نعمته ابراهيم
فقال السعدي المتعلق بحلوة الكبيرة ابراهيم
فدعنا بالمعظم اون اكع اعماق ميزان نعمت وحسن
ابراهيم وطلبه اون دندون عالم ميزان نعمت وحسن
الله افراده امني باقى نعمته ابراهيم